

LABORATORIJA ZA ZEMLJIŠTE I AGROEKOLOGIJU

UPUTSTVO ZA UZORKOVANJE ZEMLJIŠTA

Šta se dobija analizom zemljišta?

Analizom zemljišta na parametre kontrole plodnosti, poljoprivredni proizvođači dobijaju PREPORUKU o pravilnom đubrenju za naredne 4 godine u smislu količine đubriva kao i vremena njegove primene. Ova mera dovodi do značajne racionalizacije upotrebe đubriva u odnosu na kod nas zastupljeno đubrenje bez prethodnih analiza zemljišta. Investicija u analizu zemljišta se višestruko isplati jer se adekvatnom primenom đubriva mogu postići uštede u novcu, povećanje prinosa i veći profit.

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (Sl. glasnik RS 62/06, 65/08, 41/09) vlasnik, odnosno korisnik obradivog poljoprivrednog zemljišta vrši kontrolu plodnosti i evidenciju količine unetog mineralnog đubriva i pesticida. Kontrola plodnosti vrši se po potrebi, a najmanje svake pete godine.

Zašto je važno pravilno uzeti uzorak zemljišta?

Od pravilnog uzimanja uzoraka zemljišta zavise i rezultati analize, te prema tome i ispravnost zaključaka i mera koje se predlažu.

Šta je prosečan uzorak zemljišta?

Prosečan uzorak se sastoji od 20-25 pojedinačnih uzoraka zemljišta (broj zavisi od veličine površine proizvodne parcele) koji se mešaju i pravi se prosečan uzorak (**princip: što je veći broj pojedinačnih uzoraka – prosečan uzorak bolje predstavlja parcelu!**)

Prosečan uzorak zemljišta potiče sa proizvodne parcele površine maksimalno do 5 ha, ujednačene po nadmorskoj visini i kvalitetu zemljišta. Ukoliko je parcela neujednačena (po nadmorskoj visini, nagibu, boji i kvalitetu zemljišta, gajenoj biljnoj vrsti...) broj uzoraka zavisi od broja postojećih celina. Ukoliko je površina parcele veća od 5 ha, parcela se deli na više delova sa kojih se uzima prosečan uzorak zemljišta.

Pod proizvodnom parcelom se podrazumeva parcela koja je u proteklih nekoliko godina korišćena kao jedna celina (na celoj površini jedna biljna vrsta, ista agrotehnika – npr. đubrenje).

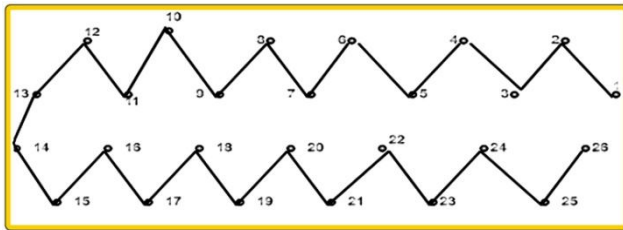
Kada uzorkovati?

Vreme uzorkovanja zemljišta je NAKON SKIDANJA USEVA (leto – ukoliko je predusev ozima strnina ili jesen – posle jarih useva)

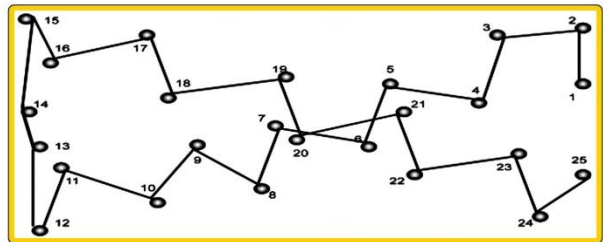
Vreme uzorkovanja za voćnjak i vinograd je nakon ili pre početka vegetacije, najpoželjnije pre osnovne obrade zemljišta.

Kretanje po parceli

Kretanje po parceli može da bude po tzv. »šahovskom rasporedu« ili »po dijagonali«, važno je da prosečan uzorak predstavlja što je moguće ravnomerniji raspored pojedinačnih uzoraka po čitavoj površini parcele.

kretanje po šahovskom rasporedu

kretanje po dijagonali

Kako uzorkovati?

Potreban pribor: sonda ili ašov i 1 kofa (za voćnjak i vinograd 2 obeležene kofe), PVC kesa, olovka i papir.

Pojedinačni uzorci se uzimaju sondom ili ašovom na dubini od 0-30 cm na parcelama koje su u ratarskoj i povrtarskoj proizvodnji, odnosno na dubini od 0-30 i 30-60 cm na parcelama koje su u voćarskoj i vinogradarskoj proizvodnji.

Ašovom se izvadi grumen zemlje (slika 1). Zatim se uz ivicu rupe ponovo zabode ašov pod uglom od 90° - od površine do dubine od 30 cm (slika 2). Pažljivo se izvadi ašov sa zemljom, tako da ona ostane na ašovu kada se položi na tlo. Potom se po zemlji koje je na ašovu nožem napravi »kaiš«, širine 3-4 cm po sredini ašova do njegovog vrha, tj. do dubine od 30 cm. Zemlja na ašovu levo i desno od »kaiša« se odbaci, a »kaiš« zemlje se ubaci u čistu kofu (slika 3-6).

Ovaj postupak se ponovi sa 20-25 ravnomerno raspoređenih mesta po celoj površini parcele, pri čemu se pojedinačni uzorci sa iste dubine ubacuju u istu kofu. Nakon uzimanja poslednjeg pojedinačnog uzorka, zemlja u kofi se dobro izmeša, usitne se veće grudve i odstrane se kamenje i biljni delovi.

Nakon ponovnog mešanja zemlje u kofi u polietilensku vrećicu se stavi oko **0,5-1 kg** zemlje, a višak zemlje se baci.

Ukoliko se uzorkuje zemljište **u voćnjaku ili vinogradu**, potrebno je sa istog mesta uzeti uzorak i sa dubine 30-60 cm. Zemljišni »kaiš« skinut sa ašova ubacuje se u drugu kofu predviđenu za pojedinačne uzorke sa dubine 30-60 cm.

Količina zemljišta koju treba dostaviti

Nakon ponovnog mešanja zemljišta u kofi u polietilensku vrećicu se stavi oko **0,5-1 kg** zemljišta.

Potrebni podaci o uzorku

Zatvorenu polietilensku vrećicu staviti u u veću kesu u kojoj je ubačena etiketa sa podacima vezanim za uzorak zemljišta:

1. ime i prezime,
2. adresa (ulica i broj, mesto, poštanski broj) i telefon korisnika,
3. katastarska opština,
4. katastarski broj,
5. veličina parcele,
6. dubina sa koje je uzet uzorak,
7. **planirane biljne vrste za gajenje u naredne četiri godine,**
8. u voćarsko-vinogradarskoj proizvodnji naglasiti da li je voćnjak/vinograd u podizanju ili u eksploataciji

Gde dostaviti uzorak zemljišta?

Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad
Odeljenje za soju i agroekologiju
Laboratorija za zemljište i agroekologiju
Maksima Gorkog 30, Novi Sad
tel. 021 / 4898 - 464
fax: 021 / 4898 - 455

